

“La solidaritat ens ajuda a veure a l'altre no com una estadística, o un mitjà per a ser explotat i després rebutjat quan ja no és útil, sinó com el nostre proïsme, company de camí, cridat a participar, com nosaltres, en el banquet de la vida al qual tots estan convidats igualment per Déu”

Papa Francesc, 52 Jornada mundial per la Pau

paraules del bisbe

EL VIRUS DE L'INDIVIDUALISME

† Francesc, bisbe de Menorca

Benvolguts diocesans:

En la recent Encíclica “Fratelli tutti”, el Papa Francesc ha denunciat amb força el “virus de l'individualisme”, que és un dels grans mals que afecten la nostra societat i que impedeix que sentim que l'altre és el nostre germà. Quan la nostra conducta es regeix per la cerca egoista dels propis interessos i del benestar personal, es creen distàncies amb els altres i fins i tot se'ls considera com a competidors. Vivim en una època que reivindica amb insistència els drets individuals, oblidant que tots formem part d'una comunitat. Adverteix el Papa que “l'individualisme radical és el virus més difícil de vèncer. Enganya. Ens fa creure que tot consisteix a donar curs a les nostres ambicions, com si acumulant ambicions i seguretats individuals poguéssim construir el bé comú” (n. 111).

L'individualisme pot ser viscut també per un grup o una societat determinada, que pot tancar-se en si mateixa, rebutjant tot el que ve de fora. Llavors, es mira als altres com a

competidors perillosos i s'actua des de la por i la desconfiança (cf. n. 152). Manifestacions d'aquest entossudiment són els nacionalismes tancats, el rebuig dels emigrants o la insensibilitat davant els més febles. En un món dominat per l'individualisme es deixen al marge les persones “si encara no són útils” (com els no nascuts) o si “ja no serveixen” (com els ancians). Comenta el Papa que la falta de fills, que provoca l'envelliment de les poblacions, juntament amb l'abandó dels ancians a una dolorosa soledat són manifestacions que “només compten els interessos individuals” (n. 19).

Ara bé, aquest món individualista ens aboca a la solitud i al buit, perquè viu de l'immediat i està mancat d'un projecte comú: “es creen noves barreres per a la autopreservació, de manera que deixa d'existir el món i únicament existeix “el meu” món, fins al punt que molts deixen de ser considerats éssers humans amb una dignitat inalienable i passen a ser només “ells”” (n. 27).

L'individualisme condueix a una cultura de murs, “d'aixecar murs, murs en el cor, murs en la terra per a evitar aquesta trobada amb altres cultures, amb altres persones. I qualsevol que aixequi un mur, qui construeixi un mur, acabarà sent un esclau dins dels murs que ha construït, sense horitzons. Perquè li falta aquesta alteritat” (n. 27). Apareix llavors la indiferència còmoda i freda davant els altres. Ens acostumem a mirar de costat, a passar de llarg davant el qui sofreix.

La vacuna per aquest virus és l'obertura del cor als altres. Hem d'anar més enllà de les reaccions primàries, per integrar als altres. Una persona, una cultura, un poble, s'enriqueix quan s'obre als altres. L'individualisme no ens fa més lliures, “Només la suma dels interessos individuals no és capaç de generar un món millor per a tota la humanitat” (n. 105). Per contra, la capacitat d'ampliar el nostre cercle i d'acollir a tots ens fa madurar com a persones i com a societat.

la notícia

El Fons Diocesà de Solidaritat: la força de l'amor fratern

Nadal encén en els nostres cors la llum de la solidaritat i l'esperança cristiana. En l'últim any hem vist que són moltes les persones que necessiten la nostra ajuda a Menorca. Els cristians no podem quedar indiferents davant aquesta situació de dolor, incertesa i pobresa que ha provocat aquesta pandèmia tant a la nostra illa com a tot el món. Aquests mesos han estat nombroses les mostres de solidaritat que han ajudat a moltes persones i famílies de Menorca a seguir cap endavant, però també aquest nou any hem de mantenir ben viva aquesta llum de solidaritat i amor fratern.

En el seu tradicional missatge de Nadal, el Papa Francesc ens va recordar que, en aquests moments de greu crisi econòmica, social i mediambiental, necessitem més que mai “Una fraternitat basada en l'amor real, capaç de trobar a l'altre que és diferent a mi, d'apropar-se i de cuidar-lo, encara que no sigui de la meva família, de la meva ètnia, de la meva religió; és diferent a mi però **és el meu germà, és la meva germana**”. Anima't a ser part del canvi. Necessitem la teva ajuda per no deixar enrere ningú. Pots aportar els teus donatius al Fons Diocesà de Solidaritat d'una forma molt fàcil, ràpida i segura:

-Compte bancari: ES60 2100 0061 4402 0087 5568.

-BIZUM, des de l'apartat de “Donacions” amb el codi 00580.

Gràcies pel vostre compromís i per ajudar-nos a impulsar **“Una Església samaritana al servei de la persona humana”**.

Aquest Nadal, se part del nostre compromís

Avui, a la ciutat de David, us ha nascut un Salvador, que és el Messies, el Senyor” (Lluc 2,11).
Nadal temps d'esperança, alegria, i solidaritat.

FOTO: TONI BARBER

POTS FER ELS TEUS DONATIUS A:
LA CAIXA: ES60 2100 0061 4402 0087 5568
DES DEL MÒBIL A BIZUM AMB EL CODI 00580

Diumenge II després de Nadal

Lectura del llibre de Jesús, fill de Sira

24, 1-4. 12-16

Salm responsorial 147

R: **El qui és la Paraula es va fer home i plantà entre nosaltres el seu tabernacle.**

Lectura de la carta de sant Pau als cristians d'Efes

1, 3-6. 15-18

Beneït sigui el Déu i Pare de nostre Senyor Jesucrist, que ens ha beneït en Crist amb tota casta de benediccions espirituals dalt del cel; ens elegí en ell abans de crear el món, perquè fóssim sants, irrepremissibles als seus ulls. Per amor ens destinà a ser fills seus per Jesucrist, segons la seva benèvola decisió, que dóna alabança a la grandesa dels favors que ens ha concedit en el seu Estimat. Per això, ara que he sentit parlar de la fe que teniu en Jesús, el Senyor, i del vostre amor per tots els feels, jo no em cans de donar gràcies per vosaltres, i us record en les meves pregàries, demanant al Déu de nostre Senyor Jesucrist, el Pare gloriós, que us concedesqui els dons espirituals d'una comprensió profunda i de la seva revelació, perquè conegueu de veritat qui és ell; demanant-li també que il·lumini la mirada interior del vostre cor, perquè conegueu a quina esperança ens ha cridat, quines riqueses de glòria us té reservades l'heretat que ell vos dóna entre els sants.

Lectura de l'evangeli segons sant Joan

1, 1-18

Al principi ja existia el qui és la Paraula. La Paraula era amb Déu i la Paraula era Déu. Era, doncs, amb Déu al principi. Per ell tot ha vingut a l'existència, i res del que ha vingut a existir no hi ha vingut sense ell. Tenia en ell la Vida, i la Vida era la Llum dels homes. La Llum resplendeix en la fosca, però la fosca no l'ha poguda ofegar. Déu envià un home que es deia Joan. Era un testimoni; vingué a donar testimoni de la Llum, perquè per ell tothom arribàs a la fe. Ell mateix no era la Llum; venia només a donar-ne testimoni. Existia el qui és la Llum verdadera, la que, en venir al món, il·lumina tots els homes. Era present en el món, en el món que li deu l'existència, però el món no l'ha reconegut. Ha vingut a ca seva, i els seus no l'han acollit. Però a tots els qui l'han rebut, als qui creuen en el seu nom, els concedeix poder ser fills de Déu. No són nascut per descendència de sang, ni pel voler d'un pare o pel voler humà, sinó de Déu mateix. El qui és la Paraula es va fer home i plantà entre nosaltres el seu tabernacle, i hem contemplat la seva glòria, que li pertoca com a Fill únic del Pare, ple de gràcia i de veritat. Donant testimoni d'ell, Joan cridava: "Es aquell de qui jo deia: El qui ve després de mi m'ha pasast davant, perquè, abans que jo, ell ja existia." De l'abundància de la seva plenitud tots nosaltres hem rebut gràcia sobre gràcia. Perquè la Llei, Déu l'ha donada per Moisès, però la gràcia i la veritat ens ha vingut per Jesucrist. Déu, ningú l'ha vist mai; Déu Fill únic, que està en el si del Pare, és qui l'ha revelat.

Lectura del libro del Eclesiástico

24, 1-2. 8-12

La sabiduría hace su propia alabanza, encuentra su honor en Dios y se gloria en medio de su pueblo. En la asamblea del Altísimo abre su boca y se gloria ante el Poderoso. «El Creador de universo me dio una orden, el que me había creado estableció mi morada y me dijo -"Pon tu tienda en Jacob, y fija tu heredad en Israel". Desde el principio, antes de lo siglos, me creó, y nunca jamás dejaré de existir. Ejercí mi ministerio en la Tienda santa delante de él, y así me establecí en Sion. En la ciudad amada encontré descanso, y en Jerusalén reside mi poder. Arraigué en un pueblo glorioso, en la porción del Señor, en su heredad».

Salmo responsorial 147

R: **El Verbo se hizo carne y habitó entre nosotros.**

Lectura de la carta del apóstol san Pablo a los Efesios

1, 3-6. 15-18

Comienzo del santo Evangelio según san Juan

1, 1-18

En el principio existía el Verbo, y el Verbo estaba junto Dios, y el Verbo era Dios. Él estaba en el principio junto a Dios. Por medio de él se hizo todo, y sin él no se hizo nada de cuanto se ha hecho. En él estaba la vida, y la vida era la luz de los hombres. Y la luz brilla en la tiniebla, y la tiniebla no lo recibió. Surgió un hombre enviado por Dios, que se llamaba Juan: este venía como testigo, para dar testimonio de la luz, para que todos creyeran por medio de él. No era él la luz, sino el que daba testimonio de la luz. El Verbo era la luz verdadera, que alumbra a todo hombre, viniendo al mundo. En el mundo estaba; el mundo se hizo por medio de él, y el mundo no lo conoció. Vino a su casa, y los suyos no lo recibieron. Pero a cuantos lo recibieron, les dio poder de ser hijos de Dios, a loa que creen en su nombre. Estos no han nacido de sangre, ni de deseo de carne, ni de deseo de varón, sino que han nacido de Dios. Y el Verbo se hizo carne y habitó entre nosotros, y hemos contemplado su gloria: gloria como del Unigénito del Padre, lleno de gracia y de verdad. Juan da testimonio de él y grita diciendo: «Este es de quien dije: el que viene detrás de mí se puesto delante de mí, porque existía antes que yo». Pues de su plenitud todos hemos recibido, gracia tras gracia. Porque la ley se dio por medio de Moisés, la gracia y la verdad nos ha llegado por medio de Jesucristo. A Dios nadie lo ha visto jamás: Dios unigénito, que está en el seno del Padre, es quien lo ha dado a conocer

El Projecte de Déu

Hi ha persones que cauen en l'error d'entendre la "casualitat" com la "causa" objectiva que explica l'origen de l'Univers. Però quan els científics actuals fan servir la paraula "casualitat" volen dir exactament el contrari: que l'Univers no s'explica des de si mateix.

Les Religions, en general, són fruit d'una experiència vital, molt més rica i global que el coneixement científic. És la convicció íntima de estar integrats en l'Univers, la humanitat ha anat "donant forma" a una intuïció: *que les coses no existeixen per pura casualitat*. Amb açò no es neguen les conclusions de la Ciència sinó que es va més enllà, perquè el coneixement científic no esgota la capacitat humana de connectar amb el món que ens envolta.

L'evangeli, que avui ens ofereix la litúrgia, és un cant a la paraula. Aquí "paraula" vol dir alè, vent, esperit, força, projecte... El projecte de Déu era crear un ésser en el qual vessar-se fins a "divinitzar-lo", fer-lo Algú que participés de la seva mateixa Vida.

El missatge d'aquest evangeli és el mateix que s'ha anat repetint durant tot el Nadal, aquí expressat no tant des de la vida quotidiana sinó amb un llenguatge molt més teològic.

Participem en una "Història" que respon al "projecte de Déu de compartir la seva vida amb nosaltres". Som convidats a incorporar-nos, des de la llibertat, a la "Família divina". La resposta pot ser la mateixa que ens demana el conjunt de les Festes de Nadal, i de tot l'evangeli.

Podem dir Sí, i podem dir No. La invitació ens ofereix l'oportunitat de dir Sí. És la resposta de Maria: "Que es compleixin en mi les teves paraules" (els teus projectes). Dir "Sí" significa acollir amb cor obert l'amor amb què Déu ens estima.

Vicent Llabrés

pregar amb els salms

Pregària solidària sal 130 (129)

Som el que som gràcies a les persones que han passat per la nostra vida, sembrant, deixant la seva petjada indeleble, mostrant-nos el valor de tot allò que és humà i humanitza. Per a mi el Salm 130 (129) és una pregària solidària.

*Des de l'abisme et crido Senyor;
Senyor, escolta el meu clam;
escolta, estigues atent
al meu clam que et suplica (v. 1-2)*

demanen ser escoltades. Des de la pregària ens podem solidaritzar amb aquesta gent que des de l'abisme supliquen, clamen, esperen... En l'espera activa gosem creure en l'amor fet companyia, en els brots menuts de vida que apunten en la naturalesa, en la càlida claror que albirem en el silenci.

*Israel confia en el Senyor,
perquè són del Senyor l'amor fidel
i la redempció generosa. (v. 7)*

Tots coneixem persones concretes que viuen enfonsades en abismes de dolor i

Gadi Bosch osc

l'entrevista a:

MARIA VILLALONGA GOÑALONS

Entrevistam a l'estudiant d'Economia i ADE a la Universitat Pompeu Fabra, Maria Villalonga, una de les participants a la trobada internacional Economy of Francesco.

Quin és l'objectiu del Papa Francesc amb la iniciativa "Economy of Francesco"?

-La iniciativa del Papa Francesc té la voluntat de reunir joves economistes, emprenedors i *change-makers* que apostin per una economia diferent, una que «fa viure i no mata, la que inclou i no exclou, que humanitza i no deshumanitza, que cuida la creació i que no depreda».

En què va consistir aquest esdeveniment internacional online?

-L'esdeveniment, que es va retransmetre en directe des de la Basílica de Sant Francesc d'Assís, va tenir lloc els dies 19, 20 i 21 de novembre. Durant els tres dies vam poder participar a diverses ponències i grups de treball en format webinar, compaginat amb moments de reflexió i contemplació.

Es van organitzar activitats a nivell nacional i internacional. Per exemple, a nivell d'Espanya, vam poder participar a diferents xerrades, on vam gaudir d'exemples d'empresa social com La Fageda o Auara.

Què és el que més destacaries d'aquesta trobada? A quins tallers vas participar?

-Personalment, em va sorprendre la interacció que va haver-hi i els llaços que han sorgit fruit de la trobada. Vaig assistir a totes les activitats i vaig participar a dues: el taller "Una nova educació per una nova Economia", en el qual vam tractar el tema de la desigualtat, i l'altra va ser una sessió interactiva amb diferents membres dels 12 subgrups en què s'ha dividit EoF.

Quin és el compromís principal que podem trobar a la declaració final que va redactar els participants?

-En el nostre treball i estil de vida, els 2000 joves ens vam comprometre a vetllar per 12 idees principals, de les quals destacaria: salvaguardar els béns comuns; que no es tornin a utilitzar ideologies econòmiques que descartin als pobres, malalts i les minories; el dret al treball digne per tots; es creïn noves institucions financeres mundials i es reformin les actuals per ajudar el món a recuperar-se de la pobresa i les desigualtats.

Podeu trobar la declaració final i el compromís comú amb més detall: <https://francescoeconomy.org/final-statement-and-common-commitment-es/>

Teniu previst celebrar noves trobades?

-Sí, la propera trobada, que serà presencial a Assís –si la situació sanitària ho permet– serà el novembre de 2021. Si més no, els 2000 joves seguim connectats a través de la plataforma online comú que tenim, on constantment hi ha joves que organitzen trobades online per posar en marxa noves iniciatives.

Sonia Febrer Romero

"Querida Amazonia"

Trobada intercultural

Totes les cultures tenen els seus límits. Les ètnies que van desenvolupar un tresor cultural, amb un fort sentit comunitari, es troben amenaçades per factors propis de les cultures urbanes d'occident com, per exemple, el consumisme, la discriminació, la desigualtat, etc. Per tant, cal reconèixer el valor que tenen aquestes cultures de l'Amazònia com un bé també per a nosaltres mateixos.

La pròpia identitat cultural s'arrela i enriqueix en el diàleg amb els diferents, amb els altres, i l'autèntica preservació no és un aïllament empobridor. No es tracta d'arribar a un indigenisme tancat, ahistòric i estàtic. Una cultura pot

esdevenir estèril quan es tanca en si mateixa, rebutjant qualsevol canvi... Cal tenir cura dels valors culturals dels grups indígenes perquè la seva riquesa és també la nostra. Tenim el deure de la corresponsabilitat davant la diversitat humana i no hem d'exigir que els grups de la selva s'obrin ingènument a la "civilització". A l'Amazònia podem veure com és possible desenvolupar «relacions interculturals on la diversitat no significa amenaça, no justifica jerarquies de poder d'uns per damunt dels altres, sinó diàleg des de visions culturals diferents, de celebració, d'interrelació i de revifament de l'esperança».

Justícia i Pau Menorca

Trobada de postcomunió a Ferreries: "Jesús ens crida"

Els fillets i filletes de postcomunió dels diferents pobles de Menorca es van trobar a Ferreries per gaudir d'un matí de catequesi a l'aire lliure. Es va dur a terme una gimcana amb quatre jocs relacionats amb el temps d'Advent, amb el lema "Jesús ens crida" com a eix central de l'itinerari. Dels jocs van extreure valors tan importants com la feina en equip, l'escolta i el diàleg. Seguim endavant posant tota la il·lusió amb la catequesi, sempre al servei de Déu i les nostres comunitats parroquials.

Secretariat Diocesà Infància i Joventut

“Fratelli Tutti”: una crida a la fraternitat universal

A mitjans de desembre vam gaudir de la presència a la nostra diòcesi d'Eduard Ibáñez Pulido, director de Justícia i Pau de Barcelona i professor de filosofia a la Universitat Ramon Llull, qui ens va presentar “Fratelli Tutti”, la nova Encíclica del Papa Francesc. A l'acte també va assistir el nostre bisbe Mons. Francesc. Va començar la seva presentació destacant el caràcter social d'aquesta Encíclica, tractant-se d'una catequesi fonamental per a reflexionar què és la vida cristiana i que s'inspira en el somni d'una fraternitat universal. Un dels valors essencials d'aquest document és que està inspirat en la trobada que el Sant Pare va tenir amb el Gran Imam d'Al-Azhar el febrer de 2019, “una trobada fraterna entre dues persones que es consideren germans i creients, que fan una crida a la pau”, va expressar Eduard. Així doncs, es tracta d'una Encíclica que traspasa fronteres, dirigida a tots els germans, que posa en el centre de

l'acció humana, social i política la fraternitat universal. En aquest sentit, a l'Evangelí trobem la llum pel canvi i la paràbola del bon samarità és un referent per a una fraternitat que ha d'anar més enllà del nostre entorn, amb el desig de protegir als més vulnerables.

El professor va expressar que “una fraternitat social necessita la millor política” i que alguns dels valors fonamentals per construir un món fraterno són el diàleg, l'escolta i l'amabilitat. Finalment, es va adreçar als assistents recordant que des de les nostres conviccions cristianes hem de treballar per la pau i l'amor fraterno i ens va

encoratjar a llegir i rellegir “Fratelli Tutti” en grup, a casa amb la família, a les escoles, a les parròquies..., perquè ens ajudarà a la conversió interior i a construir la pau en el nostre entorn. Si voleu tornar a veure la presentació d'Eduard, la trobareu al canal de youtube del Bisbat de Menorca.

“Si cerques referents, aquí són” el nou llibre de Mn. Bosco Faner

Una altra de les presentacions que es van dur a terme a mitjans de desembre és la del nou llibre de Mn. Bosco Faner, “Si cerques referents, aquí són”, que és un recorregut diari del santoral del primer trimestre de l'any, juntament

amb una reflexió sobre la vida dels sants i què podem aprendre del seu exemple. Bosco Faner va manifestar la seva intenció de completar aquest santoral tan especial amb dos volums més i va agrair la presència del bisbe de Menorca, Mons. Francesc, i d'un gran nombre de fidels que no van voler faltar a l'esdeveniment, així com la col·laboració constant de l'editorial Granada Costa.

Durant la presentació el prevere va comptar amb la col·laboració de tres persones del seu entorn: Sebastià Bosch, diaca permanent, Eulàlia Cavaller,

mestra, i Cristina Martí, religiosa del col·legi de la Consolació de Ciutadella. Sebastià ens va recordar que la santedat la contemplem diàriament entre les persones del nostre entorn com els pares, avis, sacerdots, persones necessitades, etc., i que Jesús és el nostre major referent per a ser sants. D'altra banda, Eulàlia va destacar que tots nosaltres hem de ser referents cristians en aquesta societat canviant en què vivim, moltes vegades allunyada de l'espiritual. Finalment, la germana Cristina va expressar que els cristians estem cridats a ser referents en nom de Jesús, fixant-nos en la seva vida, acompanyant els més pobres i desfavorits. Per acabar, Bosco Faner va animar els assistents a reflexionar sobre les seves vides i a tenir sempre “metes altes que ens condueixen a la santedat”.

Agenda

✍ Solemnitat de l'Epifania del Senyor

Dimecres, 6 de gener, celebració de la festa de l'Epifania del Senyor, en la qual els Reis Mags van entregar els seus presents a Jesús, i el reconeixen com el Messies esperat.

✍ Baptisme del Senyor

Diumenge, 10 de gener, festa litúrgica a les diferents parròquies de Menorca, amb la qual concloem el temps litúrgic de Nadal.

Mor Sebastià Marquès, director de Caritas Diocesana de Menorca entre 1992 i 2005

Des del Bisbat de Menorca ens unim al record de Sebastià Marquès, que va ser director de Caritas Menorca entre 1992 i 2005, i va destacar al llarg de la seva vida per la seva profunda fe, humilitat i entrega. Durant aquest període va impulsar diversos projectes d'inclusió social i d'economia social i solidària, que segueixen ben vigents a l'actualitat, com la Casa d'Acollida de Ciutadella, i els tallers d'inserció sociolaboral del projecte Mestral. Sempre recordarem el seu testimoni de servei a les persones més vulnerables. Que al cel sia.